

Список використаних джерел

1. У Нацполіції створили нове управління. 11/10/2017. Офіційний сайт depo.ua. URL: <https://www.depo.ua/ukr/politics/v-nacionalniyu-policiyu-stvorili-nove-upravlinnya-20171011655969>.
2. Сучасні методи досудового розслідування кримінальних правопорушень : підручник / О. М. Цільмак, О. Є. Користін, О. М. Заєць та ін. Одеса : Фенікс, 2017. 352 с.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2314-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Шишкін Ігор Ігорович,

заступник начальника 1-го відділу
(кримінального аналізу) 1-го управління
(аналітичного) Департаменту кримінального
аналізу Національної поліції України

ЕФЕКТИВНЕ ПОЄДНАННЯ ТАКТИЧНОГО Й ОПЕРАТИВНОГО АНАЛІЗУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВІДМИВАННЯМ (ЛЕГАЛІЗАЦІЄЮ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ, І ФІНАНСУВАННЯМ ДІЙ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Рушійною силою світових процесів є інформація. Оперативний аналіз, як метод кримінального аналізу, надає можливість ефективного опрацювання первинної інформації, порівняння певних фактів, їх інтерпретації. Тактичний аналіз, в свою чергу, дозволяє оцінити предмет дослідження з іншого боку. Він являє собою метод аналізу даних з центром навколо короткострокових та середньострокових проблем та покликаний виявляти закономірності, особливості та специфічні елементи в серії злочинів. Саме поєднання оперативного та тактичного аналізу у певних сферах правоохоронної діяльності набуває все більшої важливості для протидії злочинності в цілому та результатів певних аналітичних продуктів зокрема*.

З початком збройної агресії рф проти України, гостро постало питання післявоєнної відбудови нашої держави. Найвірогідніше, що Україна зможе розраховувати на ті джерела репарацій, що розташовані за межами рф і кошти з яких можна отримати без угоди з останньою.

Відповідно останньої доступної публікації резервів центробанку рф за червень 2021 року, їх обсяг складав 585 млрд дол США. З них 41 % – у росії, Китаї та міжнародних інституціях – не доступний для конфіскації чи заморожування. Тобто для репарацій можна розраховувати на суму не більше 350 млрд доларів. Разом з тим військові дії кожного дня спричиняють все більше пошкоджень. Тому

* Тактичний кримінальний аналіз: теорія та практика (Київ, 2020).

логічним було впровадження у травні 2022 року закону, що запроваджував новий вид санкцій – стягнення в дохід держави активів, що належать фізичним або юридичним особам*.

Такий стан справ поставив перед спільнотою аналітиків важливе завдання з розшуку таких активів. Особливої важливості набуло й питання координації дій, співробітництва, спільного розроблення та впровадження новітніх методик, а також використання вже набутого досвіду не лише співробітниками профільних органів (АРМА), а й інших правоохоронних органів.

За своєю природою пошук активів даної категорії дуже схожий на пошук активів, отриманих злочинним шляхом або тих, що використовуються для відмивання доходів. В першому та другому випадках якісне аналітичне дослідження залежить від повноти отриманої інформації незалежно від джерела її походження. Саме збір таких даних загалом, їх оцінка та предмет обґрунтованості та достовірності з подальшою аналітичною обробкою дають винятковий кінцевий результат**.

Використання методів на основі збору даних, що представляють інтерес, ставить нові виклики перед співробітниками Департаменту кримінального аналізу. Аналітик має забезпечувати платформу для різних об'єктів дослідження, від неймовірної кількості осіб, що фігурують у схемі, їх ролі, характеру участі, їх родинних зв'язків, до дослідження комплексних фінансових механізмів. Таким чином для ефективного результату необхідне поєднання різних аналітичних методів отримання інформації.

В першу чергу варто виділити збір даних з відкритих джерел. Не варто обмежувати це поняття лише пошуком певної категорії, необхідно мати на увазі й візуалізацію продукту, можливість дослідження довідників, статистичних даних, доповідей тощо. Аналіз варто комбінувати з джерелами обмеженого або платного доступу. Найефективнішими з них виявилися саме закордонні аналоги (ORBIS, DataWalk, Videris, Profiler, MAXAR, Ruaccets). При цьому важливо згадати про просту і якісну інтерпретацію інформації з інших джерел, наприклад особисті активи, нерухомість, транспортні засоби тощо. Слід зазначити, що актуальною у цій сфері стала й розробка вітчизняної компанії «Youcontrol», яка надає допомогу в розшуку активів серед українського бізнесу. Прикладом використання вищевказаних платформ

* Активи і гроші росії у світі розшукують та арештовують. А що отримує Україна від того. URL epavda.com.ua/publications/2022/04/20/685985/.

** Международный центр по возвращению активов. Отслеживание похищенных активов. Справочник практикующего специалиста. Базельский институт управления. 2010. URL <https://baselgovernance.org/sites/default/files/2018-12/Tracing%20Stolen%20Assets%20%28Russian%29.pdf>.

можуть слугувати понад 8053 об'єктів, що були досліджені саме працівниками ДКА НП України з початку військової агресії РФ проти України та представляли оперативний інтерес.

Потенціал аналітичного дослідження все ж буде обмежений при використанні лише оперативного аналізу. Лише при використанні елементів тактичного аналізу вдається досягнути кінцевої мети. Безумовно ніхто не має бажання, щоб правоохоронні органи викрили активи, незалежно від джерела їх походження. Проте ще складніше зв'язати такі активи з певними особами. Саме тому тактичний аналіз доповнює оперативний. Як приклад можуть бути проведення аналізу відносин з контрагентами, локацій об'єктів нерухомості, судової практики тощо.

Для висновку необхідно підкреслити, що пошук активів має на меті ініціацію конкретних правових дій. Першочергове значення при цьому має кінцева мета для їх заморожування та передачі. Важливо забезпечити оперативність блокування таких активів. Технічний прогрес дозволяє забезпечити отримання значних об'ємів інформації, проте роль аналітика, що дану інформацію обробляє, лише зростає при цьому. Необхідність наявності кваліфікованих кадрів, їх підготовка та зацікавленість постає питанням № 1.

Школьніков Владислав Ігорович,
старший викладач кафедри інформаційних
технологій та кібербезпеки ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ОБРОБКИ Й АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Практичний досвід роботи кримінальних аналітиків Національної поліції України демонструє необхідність створення спеціалізованого програмного забезпечення з обробки та аналізу інформації з різних джерел. Це дозволить зекономити час аналітиків на очистку даних та створення первинної візуалізації отриманої інформації, яка може досягати великих об'ємів, що зумовлює необхідність застосування вузькоспеціалізованих методик обробки та аналізу великих даних (Big Data).

Окрім цього, вироблення автоматизованих рішень дозволить розвантажити роботу кримінального аналітика, так як готове програмне забезпечення може використовуватися працівниками різних підрозділів, які мають відповідні доступи до інформаційних ресурсів.

Фахівцями Національної академії внутрішніх справ на постійній основі ведеться розробка готового програмного забезпечення, яке може бути використане не тільки в освітньому